

Mapping i NVM

Raporti i Mapping për Mitrovicën e Veriut, Zveçanin, Leposaviqin dhe Zubin Potokun

- Një përmbledhje e shkurtër e gjendjes së ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM), gjetjeve kryesore, sfidave dhe rekomandimeve.
- Një pasqyrë e pronësisë gjinore, dinamikave sektoriale dhe niveleve të bashkëpunimit ndër-komunitar.

Metodologjia

Për të hartuar SME-të në komunat veriore të Kosovës, u adoptua metodologjia e mëposhtme:

1. Data Collection: Mbledhja e të Dhënave:

- Të dhënat u morën nga Agjencia për Regjistrimin e Bizneseve të Kosovës (ARBK) dhe Agjencia e Statistikave të Kosovës.
- U realizuan anketa dhe intervista me pronarë biznesesh dhe aktorë lokalë.

2. Analysis: Analiza:

- Të dhënat u analizuan për të identifikuar tendencat kryesore në pronësinë e bizneseve, dinamikat sektoriale dhe shpërndarjen gjinore.
- Grafike dhe diagrame u krijuan për të vizualizuar gjetjet për një kuptim më të mirë.

Kjo qasje siguron një hartëzim gjithëpërfshirës dhe të besueshëm të SME-ve në rajon.

Gjendja Aktuale e Bizneseve

Regjistrimi i Bizneseve të Reja

Që nga hapja e Zyrës së Agjencisë së Regjistrimit të Bizneseve në Kosovë (ARBK) në vitin 2024 në Mitrovicën e Veriut, ka pasur një rritje të interesit për formalizimin e aktiviteteve ekonomike. Janë regjistruar gjithsej 26 biznese të reja në rajon, duke reflektuar përpjekjet e komunitetit për t'u integruar në ekonominë formale.

Struktura Ekonomike

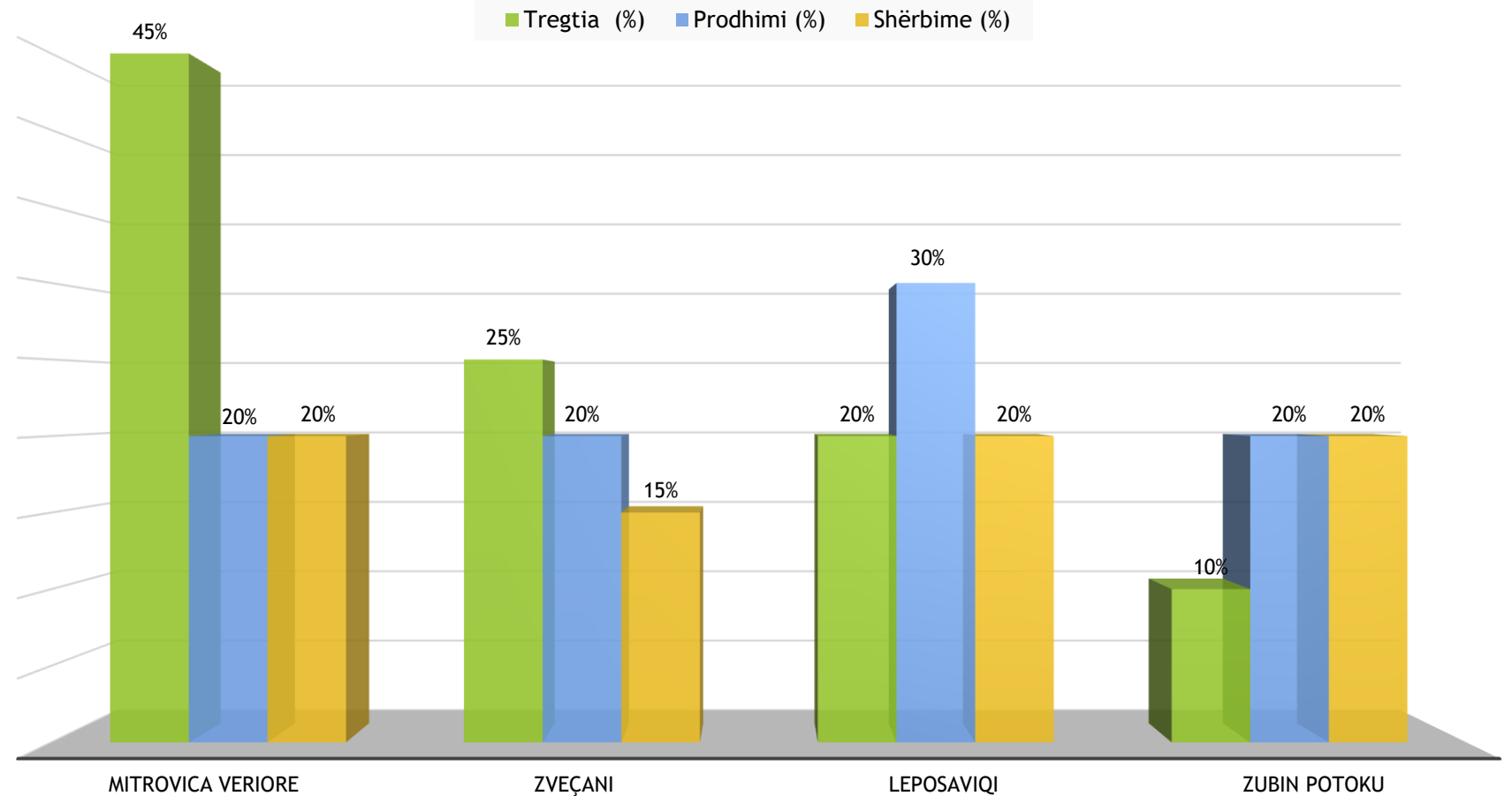
Bizneset janë kryesisht të përqendruara në:

- **Tregti me shumicë dhe pakicë**
- **Bujqësi dhe prodhim**
- **Shërbime dhe sektori informal**

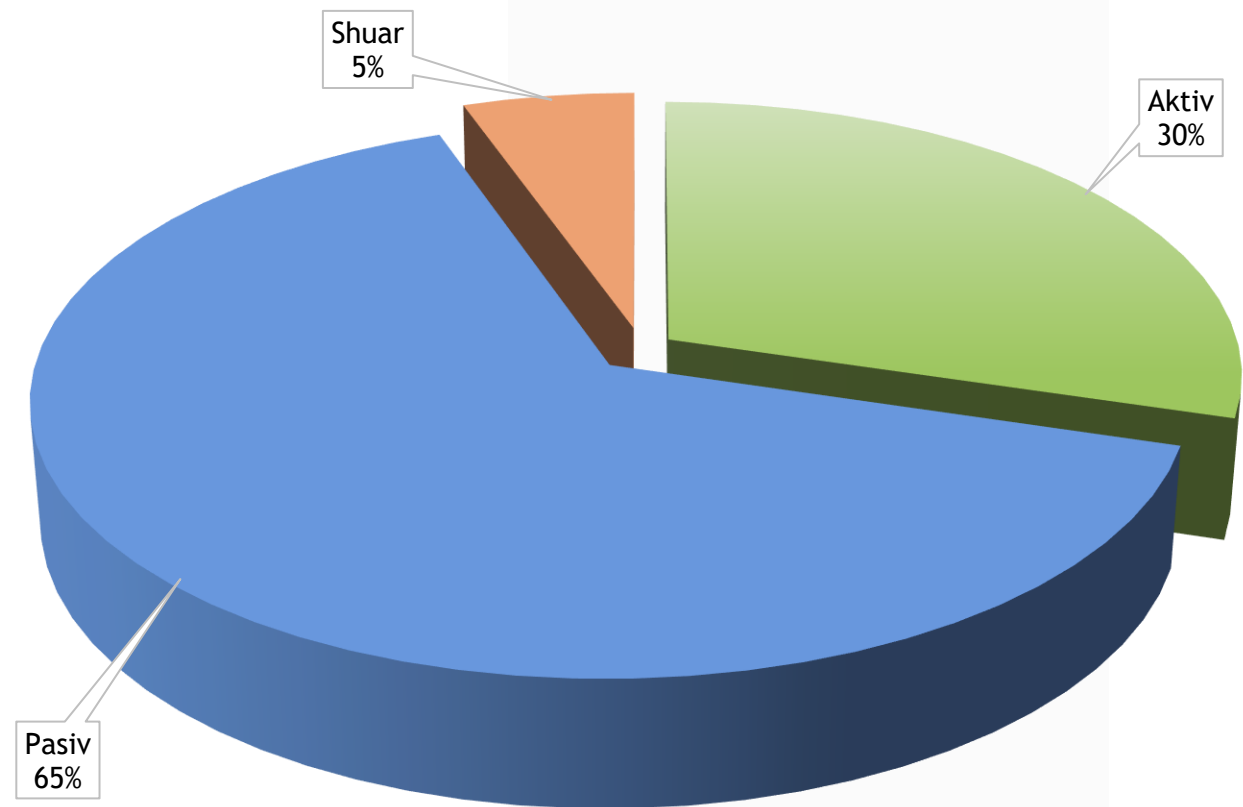
Shpërndarja Rajonale e Bizneseve sipas Sektorit

Ky grafikon përmbledh përqindjen e tregtisë, bujqësisë, prodhimit dhe shërbimeve në çdo komunë, së bashku me numrin total të bizneseve në secilën zonë.

Të dhënat e biznesit rajonal

Bizneset në Komunat Veriore të Kosovës

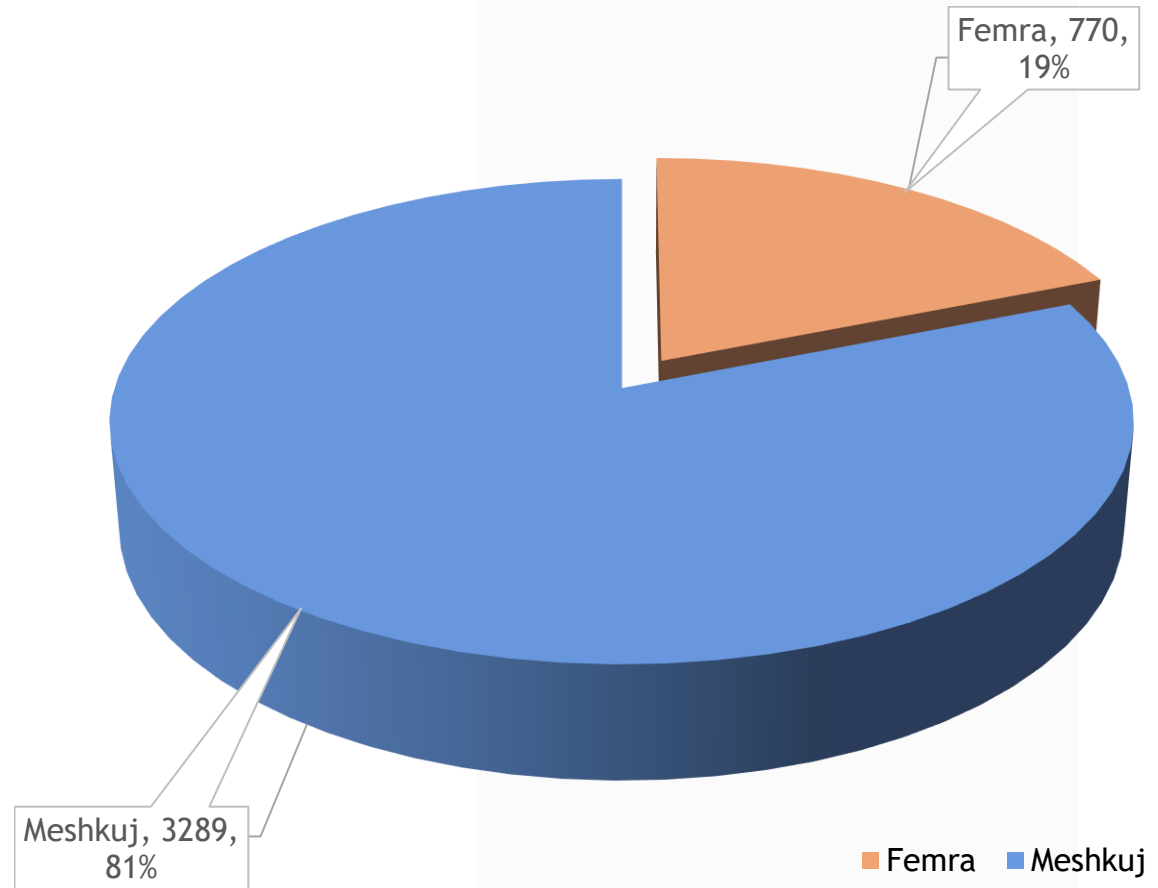

■ Aktiv ■ Pasiv ■ Shuar

Aktiv	1201
Pasiv	2635
Shuar	223
Total	4059

Pronarësia e Bizneseve në Komunat Veriore sipas Gjinisë

Pronarësia e bizneseve në komunat veriore të Kosovës pasqyron dinamika të ndryshme shoqërore dhe ekonomike, me pabarazi të dukshme gjinore. Në një grafik paraqitet një analizë e situatës bazuar në gjini:

Sfidat Kryesore

Faktorët Ekonomikë dhe Financiar

- **Qasje e kufizuar në financim:** Shumica e bizneseve hasin vështirësi në sigurimin e huave për shkak të mungesës së garancive dhe rrezikut të lartë financiar.
- **Infrastruktura e papërshtatshme:** Lidhjet e dobëta infrastrukturore pengojnë zhvillimin e transportit dhe tregtisë.
- **Konkurrenca nga ekonomia informale:** Aktivitetet e paregjistruara krijojnë konkurrencë të padrejtë për bizneset formale.

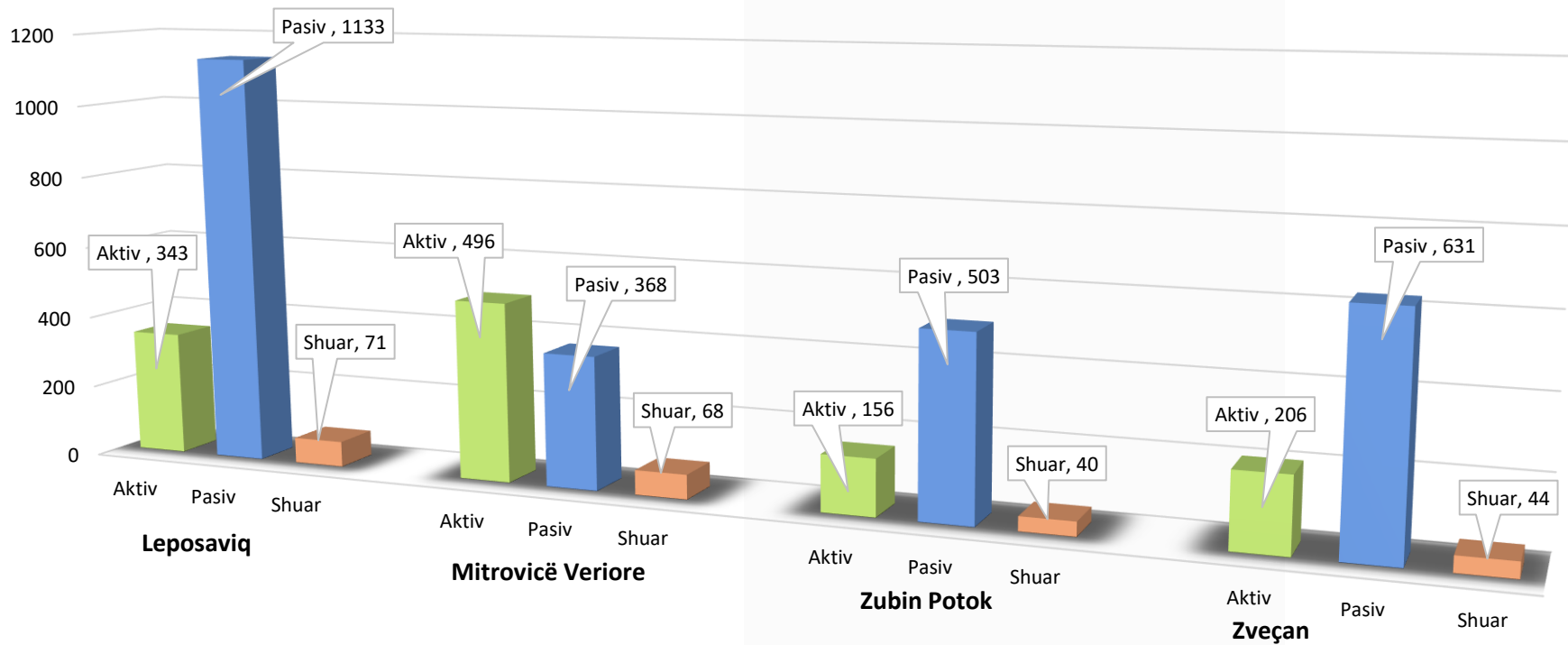
Faktorët Politikë dhe Administrativë

- **Mungesa e stabilitetit politik:** Situata politike shpesh dëmton besimin e investitorëve dhe qëndrueshmërinë e bizneseve.
- **Probleme me integrimin në sistemin ligjor të Kosovës:** Disa biznese hezitojnë të regjistrohen për shkak të dinamikave politike.

Mungesa e Transparencës

- Transparenca e ulët në nivel lokal dhe rajonal përbën një pengesë të rëndësishme për zhvillimin e një mjedisi të favorshëm për bizneset.

Ky grafik ilustron shpërndarjen e bizneseve të regjistruara në Leposaviq, Mitrovicën e Veriut, Zubin Potok dhe Zveçan midis viteve 2000 dhe 2024.

Leposaviq	
Aktiv	343
Pasiv	1133
Shuar	71
Total	1547

Mitrovicë Veriore	
Aktiv	496
Pasiv	368
Shuar	68
Total	932

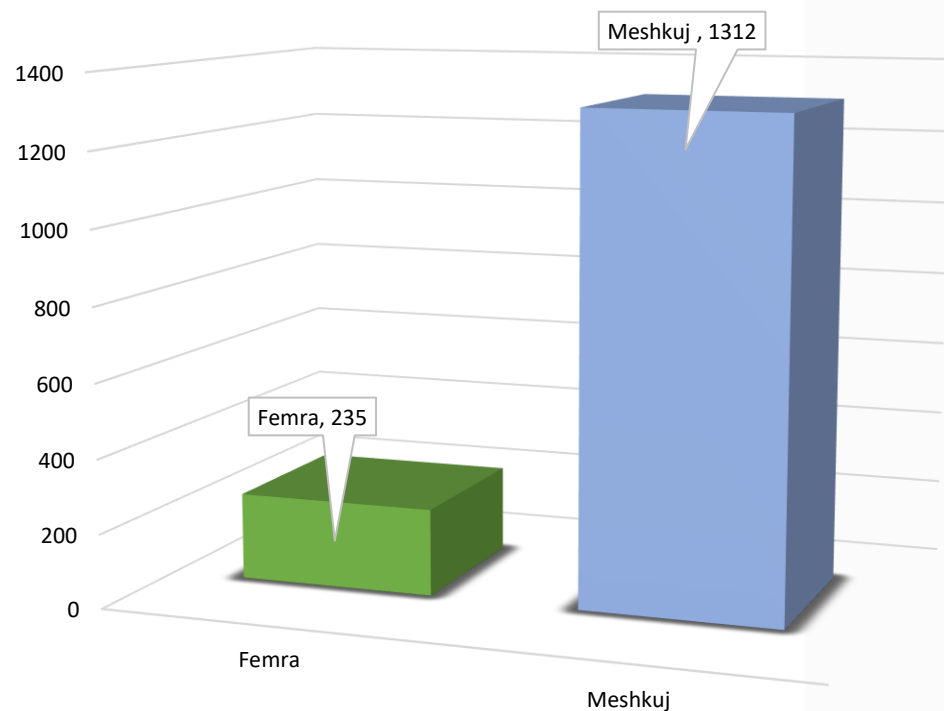
Zubin Potok	
Aktiv	156
Pasiv	503
Shuar	40
Total	699

Zveçan	
Aktiv	206
Pasiv	631
Shuar	44
Total	837

Leposaviqi

Shpërndarja e pronësisë sipas gjinisë

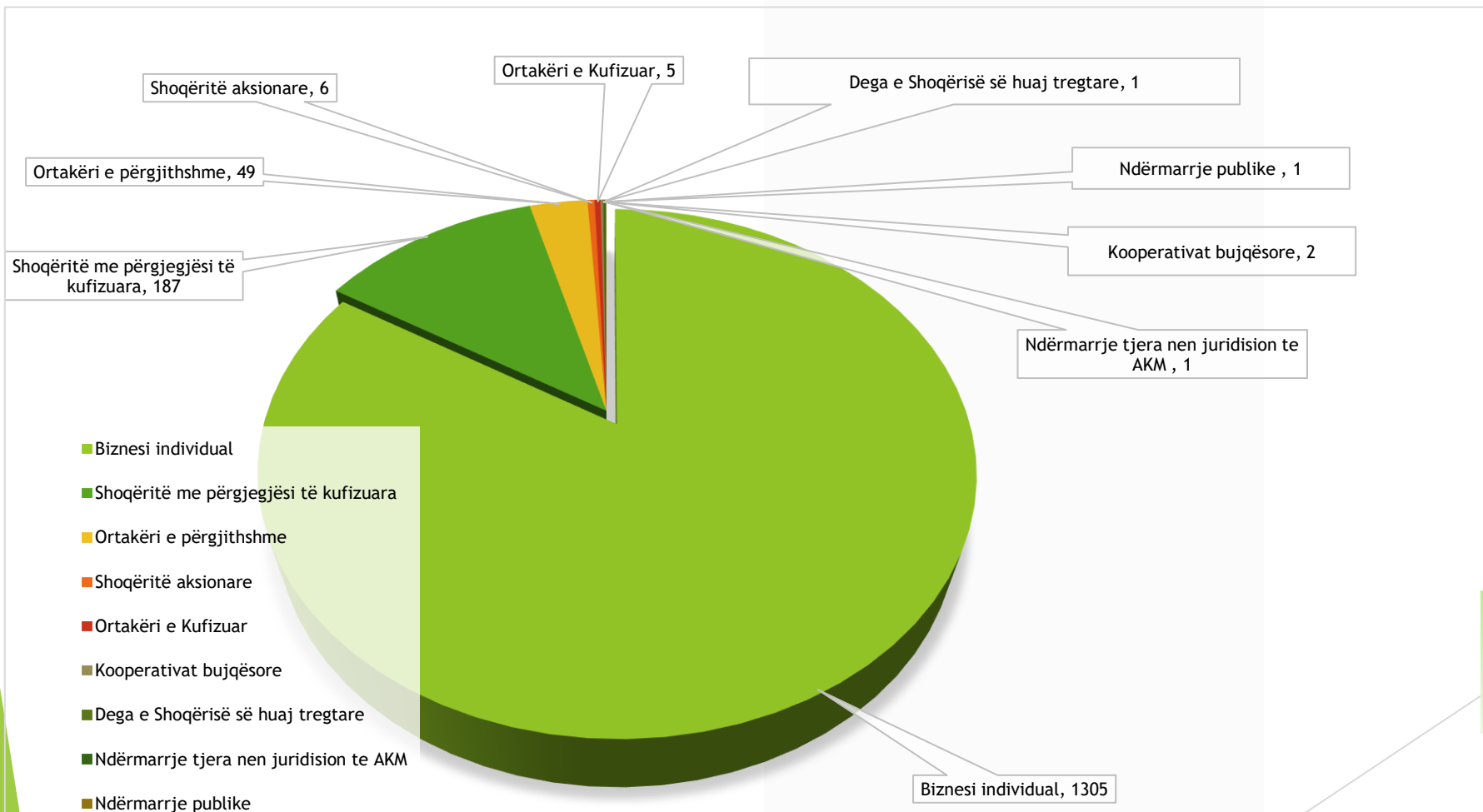

Dominimi i burrave në pronësinë e bizneseve

- Leposaviqi tregon një hendek të madh, me vetëm 15% të bizneseve të drejtuara nga gratë.
- Shumica e bizneseve në komunat veriore janë në pronësi të burrave. Ky trend lidhet me normat kulturore dhe sociale tradicionale që historikisht kanë kufizuar pjesëmarrjen e grave në aktivitetet ekonomike dhe pronësinë e pasurisë.
- Bizneset e regjistruara, veçanërisht ato që merren me tregti dhe bujqësi, janë kryesisht në pronësi ose të menaxhuara nga burra.

Leposaviqi

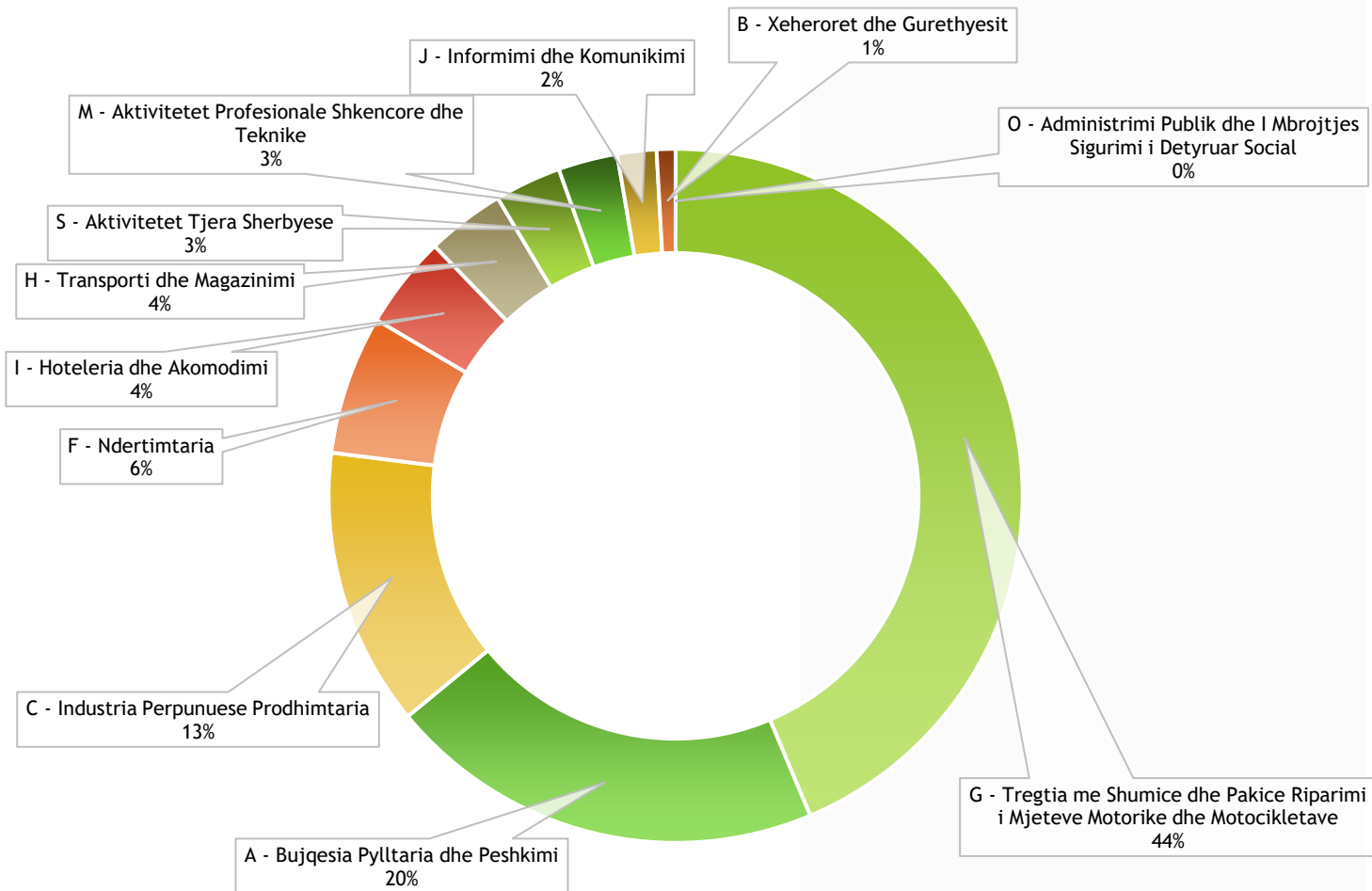
Kategoritë e Bizneseve sipas Llojit

- Tregtia dhe shitja me pakicë dominojnë në të gjithë zonën

Leposaviqi

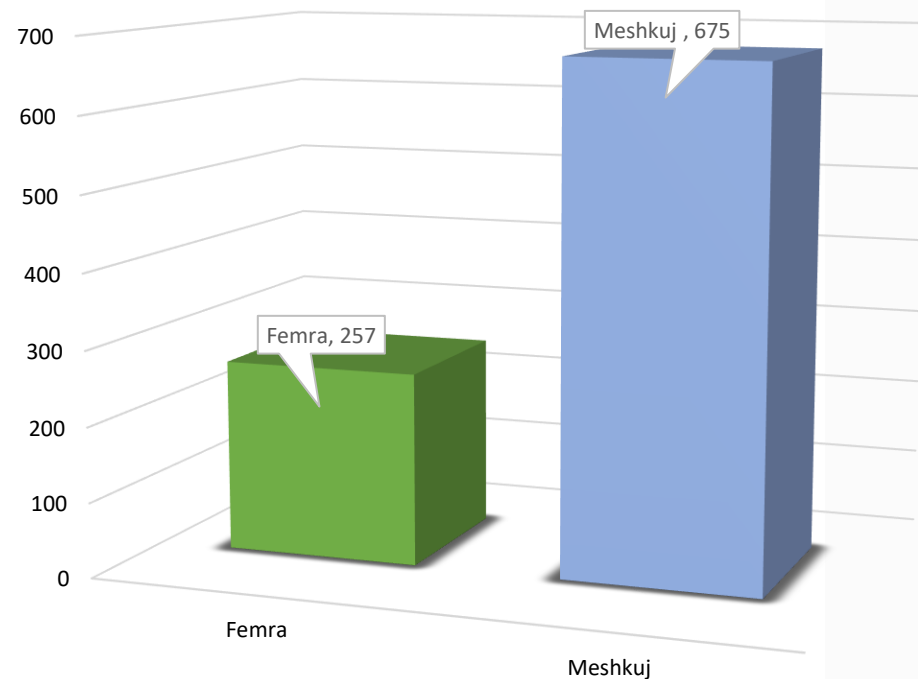
Bizneset sipas Sektorit

- Leposaviqi kryeson në regjistrime, me ndërtimin dhe tregtinë si sektorët kryesorë.
- Leposaviqi fokusohet shumë në ndërtim dhe tregti

Mitrovica e Veriut

Shpërndarja e pronësisë sipas gjinisë

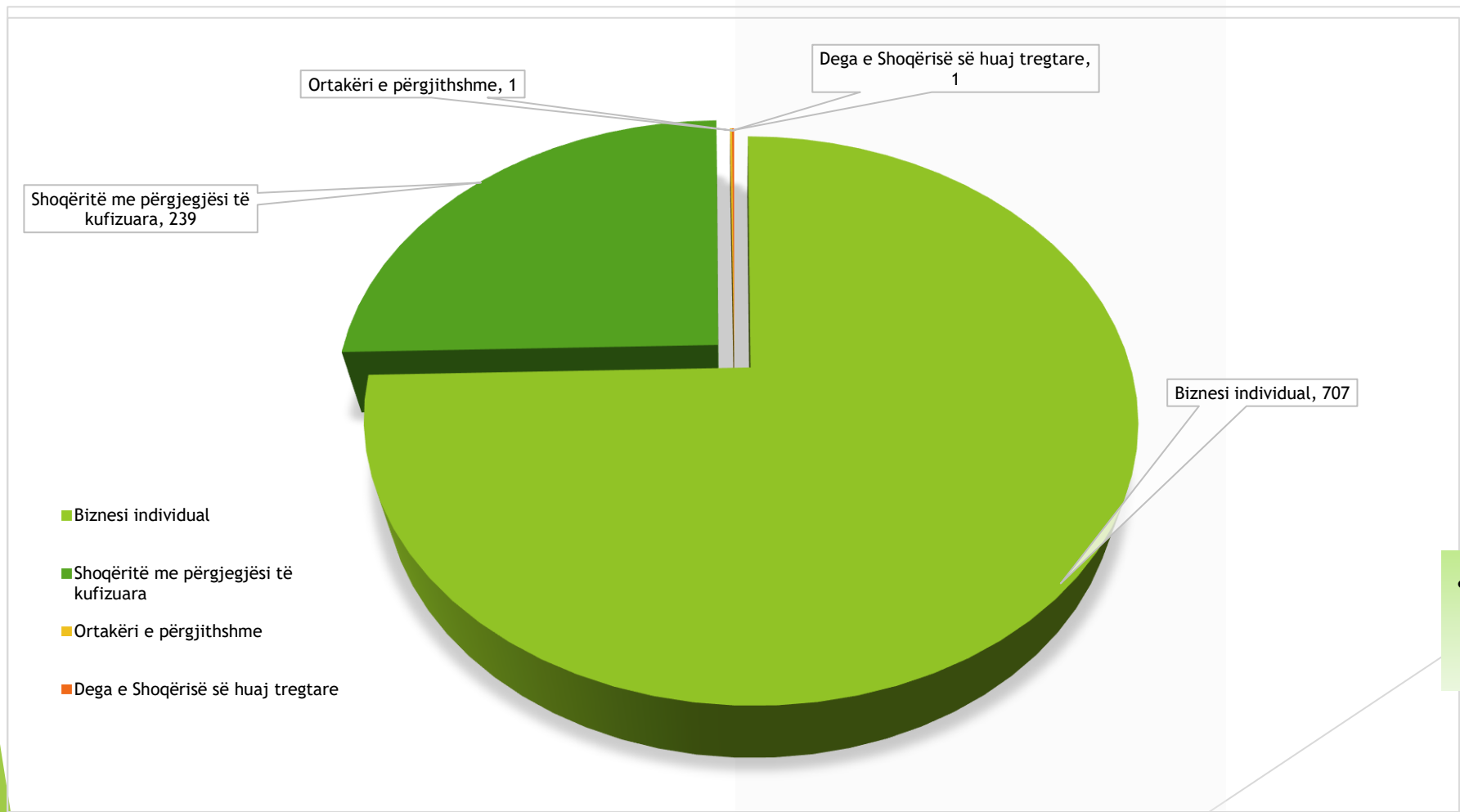
Gratë në Bizneset e Vogla

Mitrovica e Veriut është relativisht e balancuar, me 25% të pronësisë nga gratë.

- Kur gratë zotërojnë biznese, ato zakonisht janë të vogla dhe të fokusuara në shërbime, zejtari ose ndërmarrje të tjera me kapital të ulët.
- Ka histori suksesi ku gratë kanë arritur të krijojnë biznese të qëndrueshme, shpesh me mbështetjen e organizatave joqeveritare ose projekteve ndërkombëtare që synojnë fuqizimin ekonomik të grave.

Mitrovica e Veriut

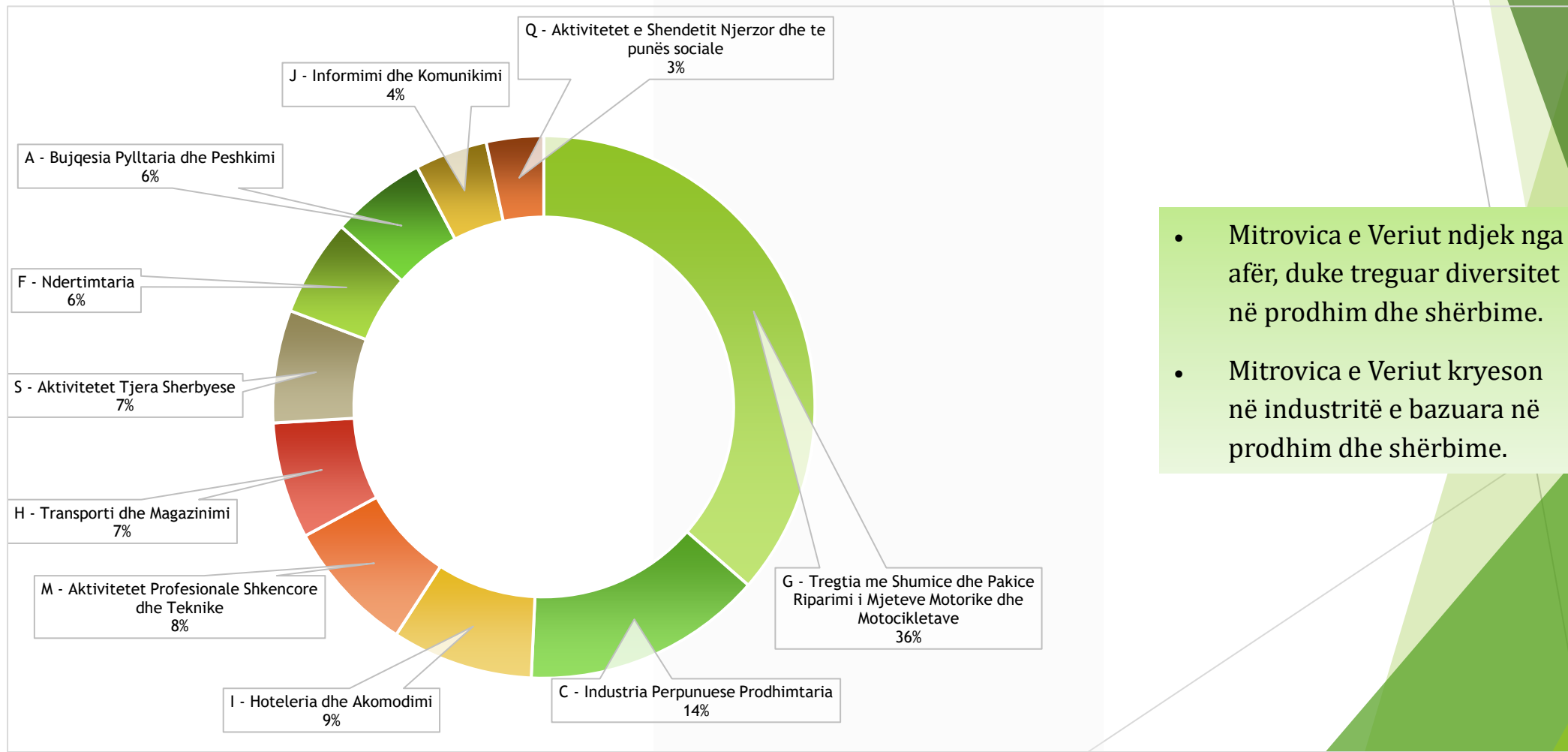
Kategoritë e Bizneseve sipas Llojit

- Tregtia dhe shitja me pakicë dominojnë në të gjithë zonën

Mitrovica e Veriut

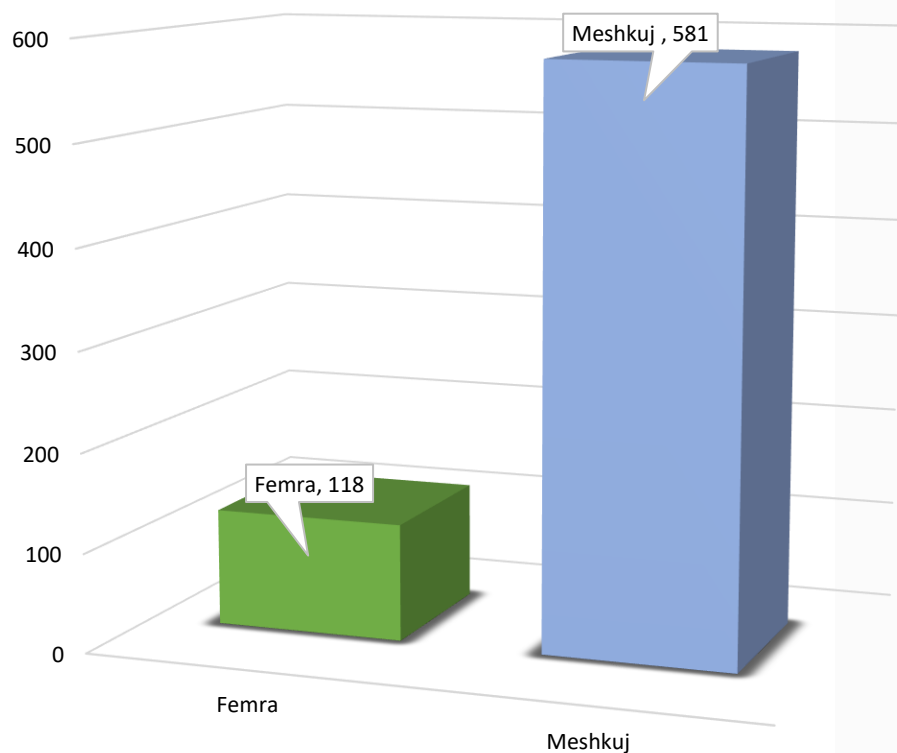
Bizneset sipas Sektorit

- Mitrovica e Veriut ndjek nga afër, duke treguar diversitet në prodhim dhe shërbime.
- Mitrovica e Veriut kryeson në industritë e bazuara në prodhim dhe shërbime.

Zubin Potoku

Shpërndarja e pronësisë sipas gjinisë

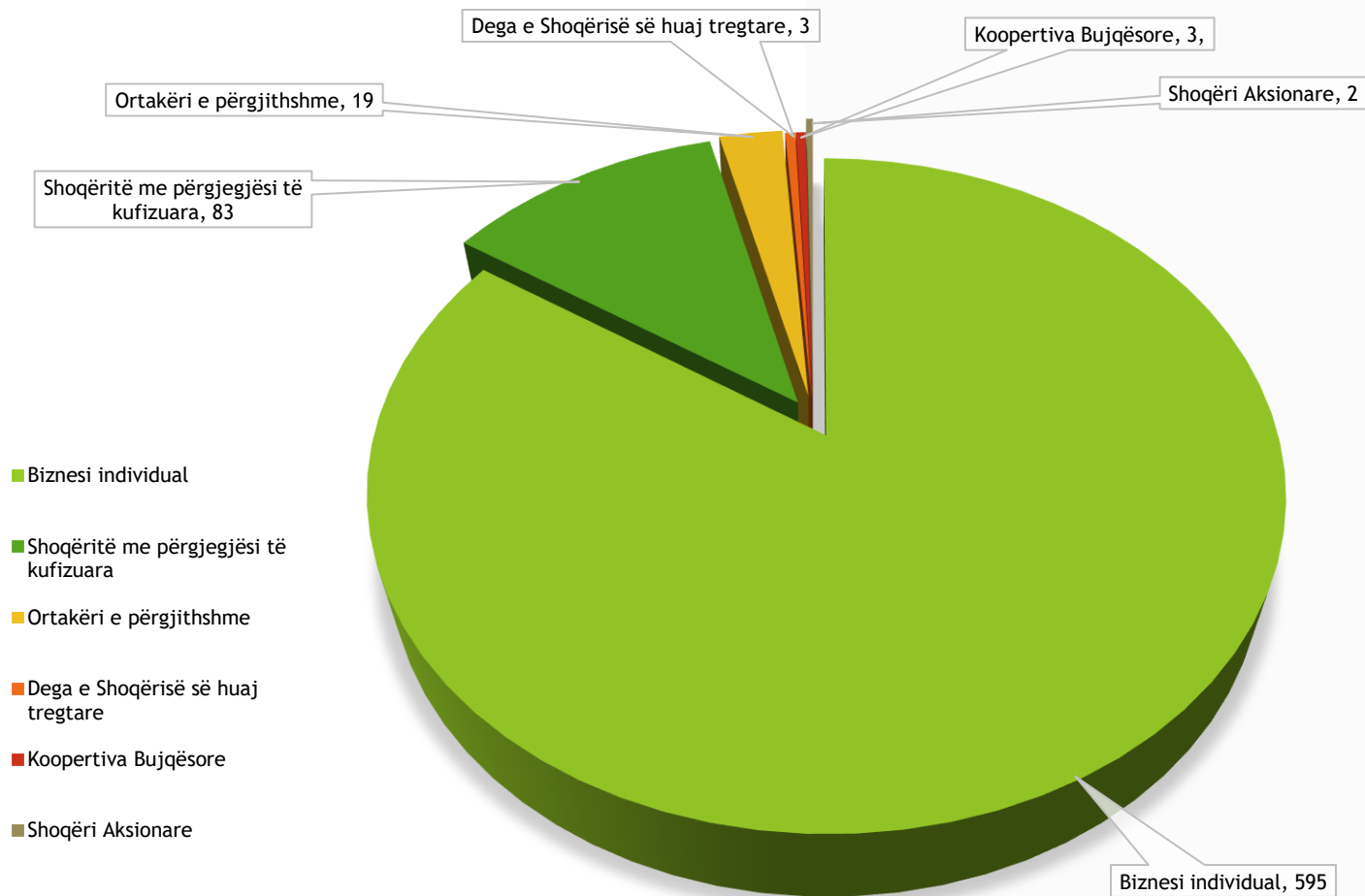

Pjesëmarrje e Kufizuar e Grave në Biznes

- Zubin Potoku ka një përqindje të ulët të ndërmarrjeve të drejtuara nga gratë (17%), duke treguar pengesa për përfshirje.
- Gratë kanë një përfaqësim të ulët në pronësinë e bizneseve. Ato shpesh janë të përfshira në aktivitete informale ose role mbështetëse brenda familjeve, pa u regjistruar zyrtarisht si pronare biznesesh.
- Pengesat kryesore për gratë përfshijnë aksesin e kufizuar në financim, mungesën e rrjeteve mbështetëse dhe mundësitë e pakta për trajnim profesional ose mentorim në biznes

Zubin Potoku

Kategoritë e Bizneseve sipas Llojit

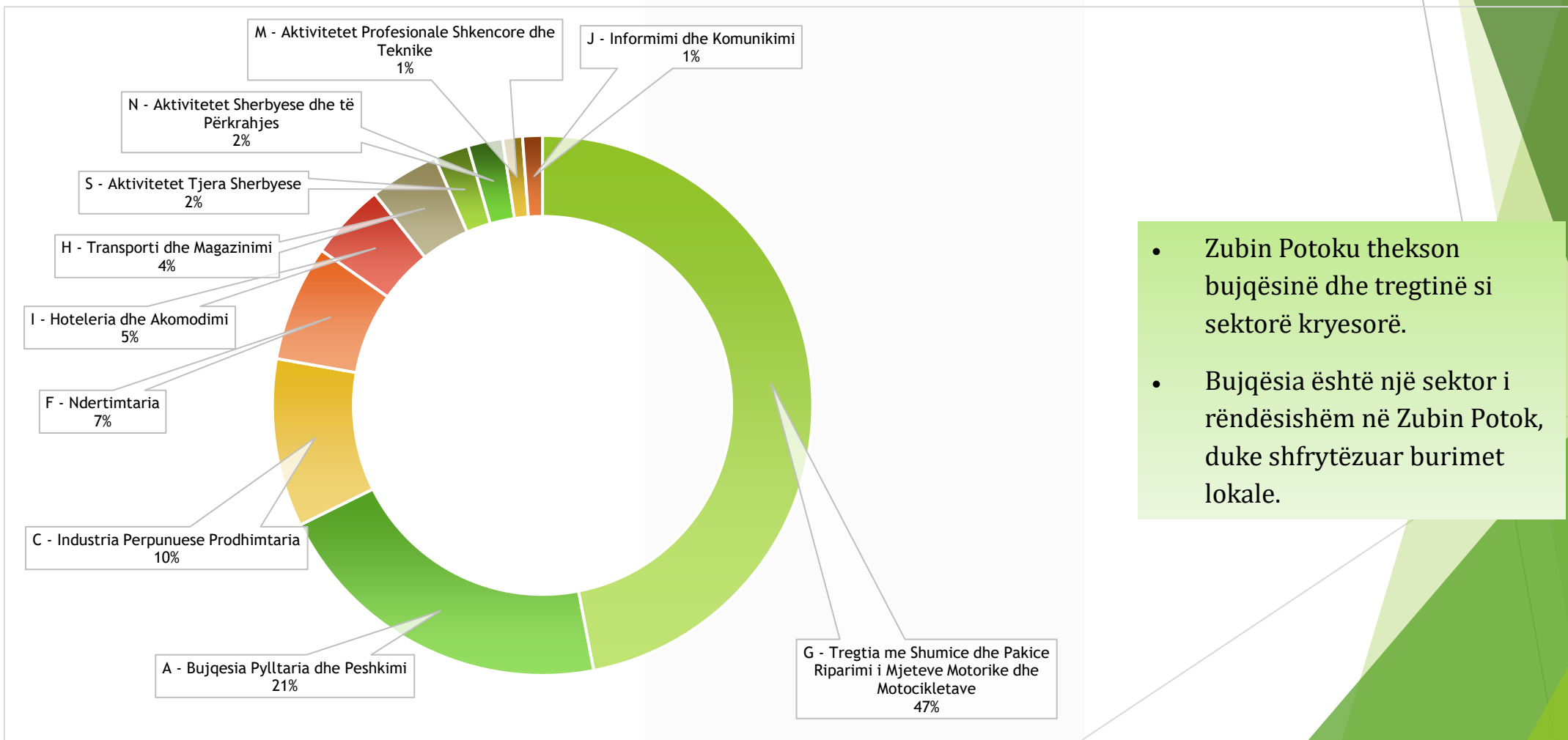

- Tregtia dhe shitja me pakicë dominojnë në të gjithë zonën

Zubin Potoku

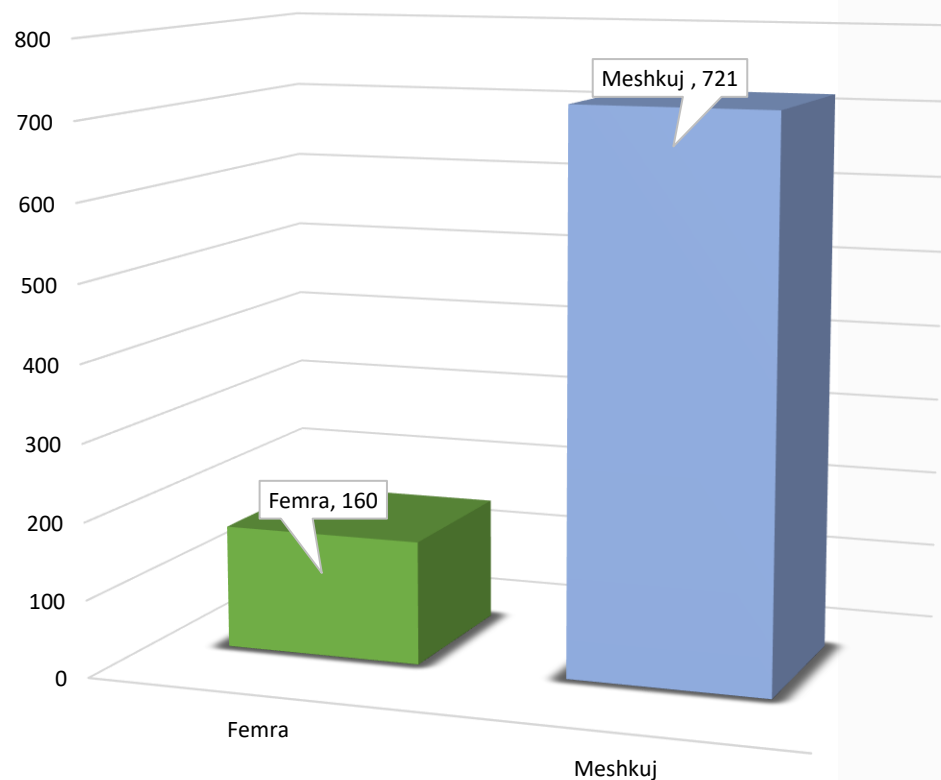
Bizneset sipas Sektorit

- Zubin Potoku thekson bujqësinë dhe tregtinë si sektorë kryesorë.
- Bujqësia është një sektor i rëndësishëm në Zubin Potok, duke shfrytëzuar burimet lokale.

Zveçani

Shpërndarja e pronësisë sipas gjinisë

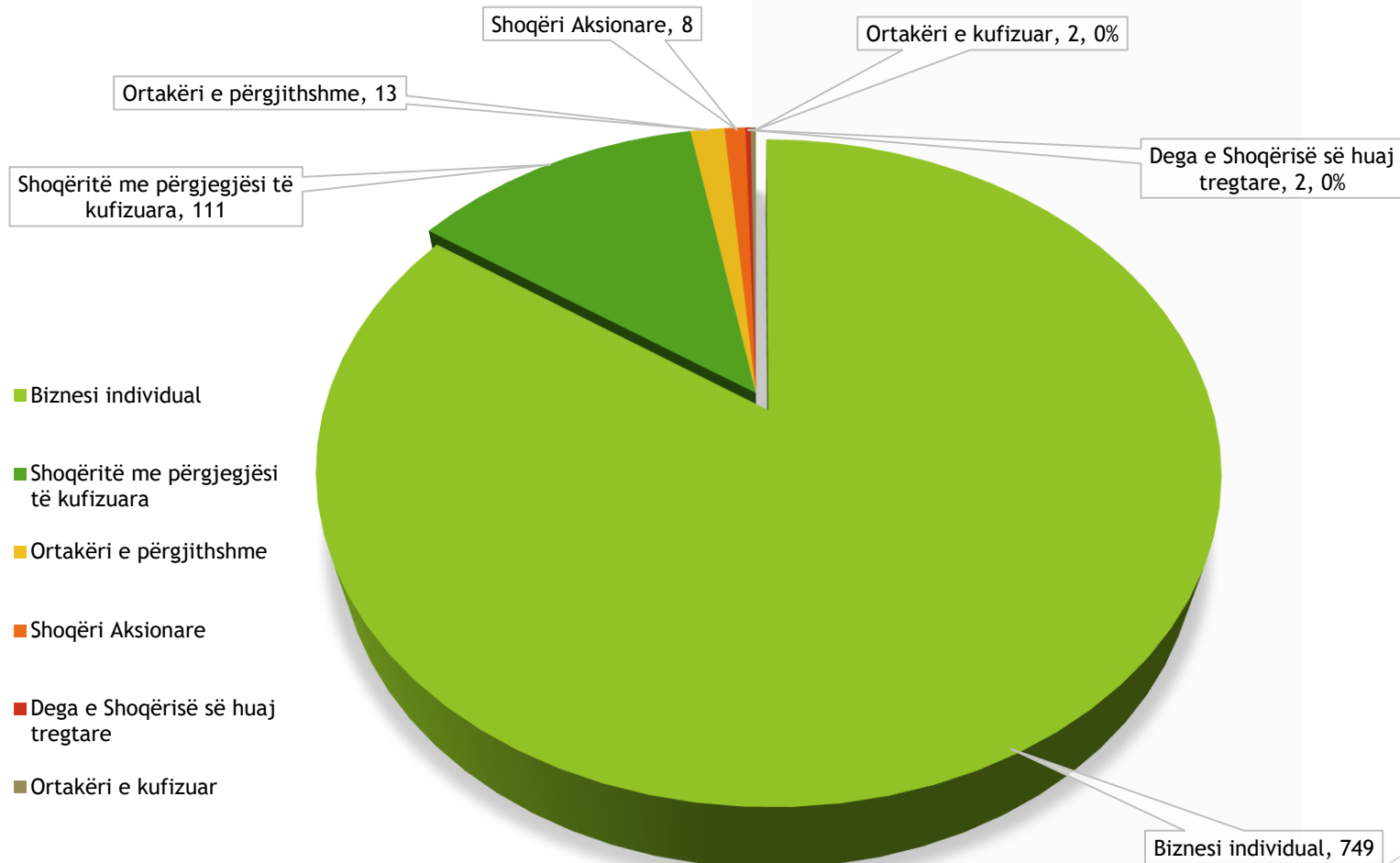

Përpjekje për të Rritur Pjesëmarrjen e Grave

- Zveçani ka 18% biznese të drejtuara nga gratë, duke reflektuar potencial për nisma të mëtejshme për përfshirje.
- Hapja e zyrave të Agjencisë së Regjistrimit të Bizneseve të Kosovës (ARBK) dhe mbështetja nga donatorët ndërkombëtarë kanë krijuar mundësi për gratë që të formalizojnë bizneset e tyre.
- Programet që fokusohen në arsimin profesional dhe trajnimin për gratë synojnë të inkurajojnë pjesëmarrjen e tyre në ekonomi si pronare dhe sipërmarrëse biznesesh.

Zveçani

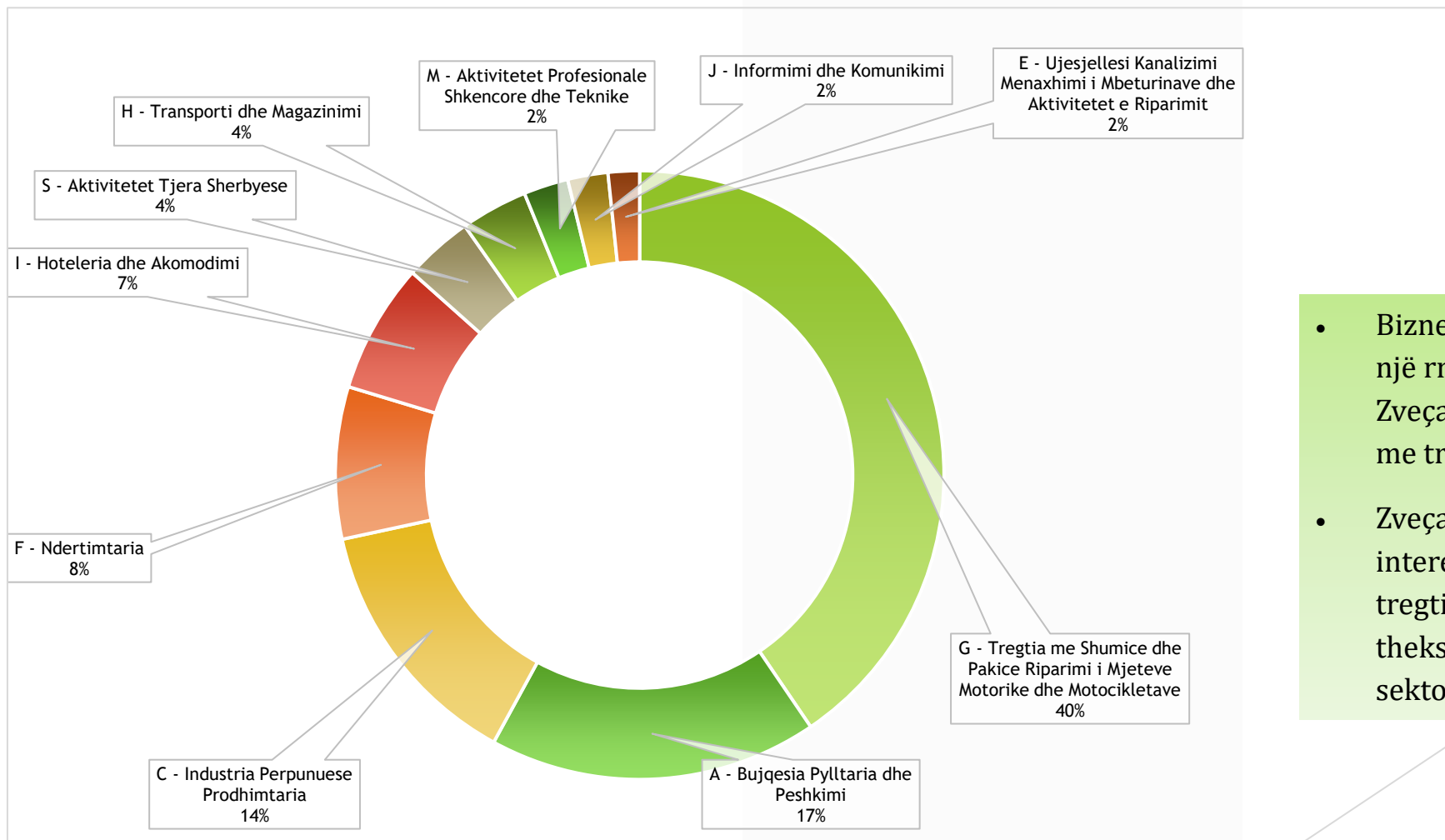
Kategoritë e Bizneseve sipas Llojit

- Tregtia dhe shitja me pakicë dominojnë në të gjithë zonën

Zveçani

Bizneset sipas Sektorit

- Bizneset e IT-së tregojnë një rritje graduale në Zveçan, duke u përshtatur me trendet globale digjitale.
- Zveçani pasqyron një interes të rritur për IT dhe tregtinë me pakicë, duke theksuar shfaqjen e sektorëve modernë.

Sfidat dhe Mundësitë

Sfidat

- ▶ Qasja në financa është e kufizuar, veçanërisht për gratë dhe ndërmarrjet e vogla.
- ▶ Kompleksitetet burokratike pengojnë formalizimin e bizneseve.
- ▶ Bashkëpunimet ndër-komunitare janë të pakta, duke përfaqësuar më pak se 10% të të gjitha bizneseve.
- ▶ Nivele të larta të ekonomisë informale.
- ▶ Paqëndrueshmëria politike ndikon në besimin e bizneseve.

Mundësitë

- ▶ Rritja në IT dhe prodhimi me vlerë të lartë ofron potencial për modernizim.
- ▶ Nismat ndër-komunitare në bujqësi dhe turizëm mund të forcojnë lidhjet socio-ekonomike.
- ▶ Zhvillimi i bujqësisë për eksport.
- ▶ Stimuj për formalizimin e bizneseve informale.
- ▶ Investime në infrastrukturë dhe programe trajnimi.

Treguesit Kryesorë

- Numri total i SME-ve të regjistruara: 4059 (2000–2024).
- Madhësia mesatare e firmave: 7 punonjës, duke dëshmuar rëndësinë e tyre si punëdhënës lokalë.
- Bizneset e udhëhequra nga gratë: 20%, duke nxjerrë në pah hendekun gjinor në pronësinë e bizneseve.
- Sektorët në zhvillim si IT dhe tregtia me pakicë në Zveçan reflektojnë një orientim drejt inovacionit.
- Sfidat: Qasja e kufizuar në financa, nivele të larta të informalitetit dhe paqëndrueshmëria politike.
- Mundësitë: Rritja në sektorin e IT-së, bashkëpunimet ndërkomunitare dhe bujqësia e orientuar drejt eksportit.

Rekomandime për përmirësim

- **Mbështetje Financiare për Gratë Sipërmarrëse:**
Krijimi i fondeve të dedikuara dhe lehtësimi i qasjes në kredi për gratë për të filluar dhe zhvilluar bizneset.
- **Trajnime dhe Mentorim:**
Organizimi i programeve për përmirësimin e aftësive të grave në menaxhimin dhe zhvillimin e bizneseve.
- **Nxitja e Formalizimit:**
Ofrimi i stimujve për gratë që të formalizojnë aktivitetet e tyre informale dhe të regjistrohen si pronare biznesesh.

Këto përpjekje mund të kontribuojnë në uljen e pabarazive gjinore në pronësinë e bizneseve dhe në krijimin e një mjedisi ekonomik më gjithëpërfshirës në komunat veriore të Kosovës.